

PROBLÉMY jsou převlečené MOŽNOSTI

Čelíme největší výzvě v dějinách naší civilizace. Mění se klima a s ním téměř vše, na co jsme byli zvyklí...

Čeho se obáváš?

Na co se těšíš?

konec výroby aut se spalovacími motorem

hory v zimě bez sněhu

konec uhelných elektráren

velké propouštění

nebezpečné projevy počasí

méně hluku a škodlivin, menší nemocnost

neporušená příroda

chytrá síť, úsporné budovy a obnovitelné zdroje

nová pracovní místa a pozice

kvalitnější technologie a odolné bydlení

DOBŘÁ PRAXE:

NASA již 65 let inspiruje svět svými objevy v oblasti věd o Zemi, včetně klimatu, Sluneční soustavy a vesmíru. Posláním NASA Earth Observatory je sdílet s veřejností obrázky, příběhy a objevy týkající se životního prostředí, systému Země a klimatu.

PROBLÉMY jsou převlečené MOŽNOSTI

... Je to ale současně obrovská příležitost ke zlepšení světa a vyřešení mnohých současných krizí. Záleží na nás, jak se k tomu postavíme.

Čeho se obáváš?

Na co se těšíš?

některé materiály zdraží

více potravin z rostlin

konec zbytečného dovozu z daleka

stoupání hladiny moří, chudoba a klimatičtí migranti

změny stojí peníze

konec plynutí

méně zvířecího utrpení i skleníkových plynů

oživení domácí výroby a zapadlých regionů

pomoc potřebným a jejich zapojení

1.000.000.000,- z fondu Evropské unie

náčti to

Climate Change - NASA Science

TAKHLE NA TOM JSME

A CO S TÍM UDĚLÁME?

Některé naše aktivity ohrožují celý zemský systém a tím i existenci nás samých. Ubývají přírodní zdroje a mnohé ekosystémy nezbytné pro naši existenci jsou na pokraji kolapsu. Čísla a grafy prozradí mnoho, pokud je čtete správně a kriticky.

TIPNI
SI...

...a otoč

O kolik procent více emise skleníkových plynů na obyvatele **produkuje ČR** oproti světovému průměru?

Na kolikátém místě je ČR mezi zeměmi EU z hlediska výroby elektriny z obnovitelných zdrojů?

Výkon solárních elektráren se na celém světě zvýšil mezi r. 2014-2024 o **830 %**. O kolik to bylo v ČR?

O kolik se změnil výkon jaderných elektráren na celém světě mezi roky 2014 až 2024?

DOBŘÁ PRAXE:

Our World in Data je výsledkem spolupráce mezi vědkyněmi z University of Oxford a neziskovou organizací Global Change Data Lab. Svět je obrovský a čelí mnoha vážným problémům. Abychom získali jasnou představu o tom, jaký náš svět je, musíme se spolehnout na pečlivě shromážděná a dobře podložená statistiky.

TAKHLE NA TOM JSME

A CO S TÍM UDĚLÁME?

TIPNI
SI...

...a otoč

O kolik % se mezi roky 2014-2024 změnila globální ekonomická ztráta v důsledku **přírodních katastrof**?

O kolik procent se změnil **prodej elektromobilů** v Číně mezi roky 2020-2024?

O kolik procent se změnil prodej **elektromobilů** v EU od roku 2020?

Kolik lidí musí v současné době kvůli důsledkům změny klimatu **opustit svoje domovy**?

Kolik procent půdy je v ČR **kriticky ohroženo erozí**?

Kolik procent podzemních vod má v ČR **nadlimitní množství pesticidů**?

načti to

Our world
in data

TAKHLE NA TOM JSME

A CO S TÍM UDĚLÁME?

Některé naše aktivity ohrožují celý zemský systém a tím i existenci nás samých. Ubývají přírodní zdroje a mnohé ekosystémy nezbytné pro naši existenci jsou na pokraji kolapsu. Čísla a grafy prozradí mnoho, pokud je čtete správně a kriticky.

TIPNI SI...

...a otoč

ČR produkuje o 90 % více emise, než je světový průměr, 4x více než Indie a o 20 % více než Čína.

Zhruba o 100 %

Na posledním. Údaj z prvního čtvrtletí roku 2025.

Zvýšil se o 6,5 %

DOBŘÁ PRAXE:

Our World in Data je výsledkem spolupráce mezi výzkumníky z University of Oxford a neziskovou organizací Global Change Data Lab. Svět je obrovský a čelí mnoha vážným problémům. Abychom získali jasnou představu o tom, jaký náš svět je, musíme se spolehnout na pečlivě shromážděné a dobře podložené statistiky.

NÁHLED S ODKLOPENÝMI KRYTKAMI

... NA TOM JSME

A CO S TÍM UDĚLÁME?

TIPNI SI...

...a otoč

Zvýšily se přibližně o 200 až 300 %

o 600 %

o 190 %

Odhad dle OSN je 20 milionů lidí ročně.

53 %

40 %

načti to

Our world in data

ZMĚNA KLIMATU PROBÍHÁ NA CELÉ NAŠÍ PLANETĚ

DÁME TO?

Zatoč si kolem štěstí,
ať zjistíš, kde jsi se narodil/a!

**Jaká rizika tě
ohrožují a jakou
pomoc potřebuješ?**

načti to **Koukni, jak jsi na tom...**

**Resource
Watch**

DOBŘÁ PRAXE:

Naši lidé až příliš často nemají dostatek podkladů k přijímání informovaných rozhodnutí. Resource Watch spolu s více než 30 partnery proto vytvořila platformu, kde lze vizualizovat problémy, kterým dnes čelí lidé a planeta – od změny klimatu přes chudobu, migraci lidí a mnohé další.

AUSTRÁLIE – požáry,
extrémní sucho a vlny veder

ČESKÁ REPUBLIKA – dlouhá období
bez deště (sucho) střídají přívalem srážky,
požáry, ekonomické ztráty

ITÁLIE, ŠPANĚLSKO
extrémní sucho a vedro,
klimatičtí uprchlíci

KEŇA – extrémní sucho,
hladomor, tropické bouře

STŘEDOZÁPAD USA
lesní požáry, vlny veder, silné
mrazy, bleskové povodně

BANGLADĚŠ
záplavy, hladomor

ÁSÁM (INDIE)
záplavy, hladomor

JAKARTA
zatopení oceánem

ČÍNA – záplavy,
písečné bouře, sesuvy

FLORIDA
hurikány, záplavy

SVĚT PŘÍZNIVÝ PRO VŠECHNY ?

Pomůžeme si navzájem?

Klimatická změna nezná hranice států, je tady a teď, postihne nás i naše děti. Mezi lidmi jsou více zranitelní: děti a ženy, chudí a nemocní, staří lidé. Dosažení 17 globálních rozvojových cílů OSN má zajistit lidstvu ekonomickou, sociální a environmentální rovnováhu.

Domysli:

KONEC HLADU

Jak řešení dané výzvy souvisí s řešením změny klimatu?

DOSTUPNÉ
A ČISTÉ ENERGIE

KLIMATICKÁ
OPATŘENÍ

Pod každým
odklápečím
pozem najdeš
náповědu.

ZDRAVÍ
A KVALITNÍ
ŽIVOT

A co
souvislosti
mezi jednotlivými
políčky?

ROVNOST
MUŽŮ A ŽEN

MĚNĚ
NEROVNOSTÍ

KVALITNÍ
VZDĚLÁNÍ

DOBŘÁ PRAXE:

Informační centrum OSN v Praze (UN Information Centre Prague, UNIC) je součástí celosvětové informační sítě OSN. OSN v souvislosti s klimatickou změnou spolupracuje se 196 státy na udržení globálního oteplení do 2°C, pomáhá klimatickým migrantům, řeší globální vodní krizi aj.

SVĚT PŘÍZNIVÝ PRO VŠECHNY ?

Pomůžeme si navzájem?

ŽIVOT NA SOUŠÍ

UDRŽITELNÁ
MĚSTA A OBCE

Domysli, jak
řešení dané výzvy
souvisí s řešením
změny klimatu?

PARTNERSTVÍ
KE ŠPLNĚNÍ
CÍLU

PRŮMYSL,
INOVACE,
INFRASTRUKTURA

KONEC CHUDOBY

A co
souvislosti
mezi jednotlivými
políčky?

DŮSTOJNÁ PRÁCE,
EKONOMICKÝ
RŮST

Pod každým
odklápečím
pozem najdeš
náповědu.

ŽIVOT VE
VODĚ

KVALITNÍ
VZDĚLÁNÍ

PITNÁ VODA,
KANALIZACE

MÍR,
SPRAVEDLNOST,
SILNÉ INSTITUCE

ODPOVĚDNÁ
VÝROBA
A SPOTŘEBA

načti to

OSN.cz

SVĚT PŘÍZNIVÝ PRO VŠECHNY

NÁHLED S ODKLOPENÝMI KRYTKAMI

Pomůžeme si navzájem?

Klimatická změna nezná hranice států, je tady a teď, postihne nás i naše děti. Mezi lidmi jsou více zranitelní: děti a ženy, chudí a nemocní, staří lidé. Dosažení 17 globálních rozvojových cílů OSN má zajistit lidstvu ekonomickou, sociální a environmentální rovnováhu.

Domysli:

Když hladovějí tvoje rodina, staráš se o klima?

Jak řešení dané výzvy souvisí s řešením změny klimatu?

Když miliardy lidí vaří na dřevě a uhlí, nezrychluje to ničení lesů a změnu klimatu?

Když budeme odkládat snížování emisí, kolik dalších extrémních vln horka, požárů a sucha nás čeká?

Pod každým odklápěcím polem najdeš náповědu.

Kolik dalších lidí onemocní, když se s oteplováním šíří tropické nemoci do nových oblastí?

A co souvislosti mezi jednotlivými poličky?

Když přijdou klimatické katastrofy, nejsou to ženy, kdo nejmáštěj pečují o rodiny a ztrácejí přístup ke vzdělání či práci?

Zůstanou děti ve škole, když jejich rodiny budou nuceny stěhovat se za vodou nebo prací?

Mohou chudí lidé chránit klima stejně jako bohatí?

DOBŘÁ PRAXE:

Informační centrum OSN v Praze (UN Information Centre Prague, UNIC) je součástí celosvětové informační sítě OSN. OSN v souvislosti s klimatickou změnou spolupracuje se 196 státy na udržení globálního oteplení do 2°C, pomáhá klimatickým migrantům, řeší globální vodní krizi aj.

SVĚT PŘÍZNIVÝ PRO VŠECHNY

Pomůžeme si navzájem?

Co se stane s krajinou, když zmizí lesy a louky, které zadržují vodu a chrání ji před erozí?

Domysli, jak řešení dané výzvy souvisí s řešením změny klimatu?

Jak můžeme vyřešit klimatickou krizi, pokud státy nebudou spolupracovat a sdílet technologie i finance?

A co souvislosti mezi jednotlivými poličky?

Jak přežijí lidé závislí na mořském rybolovu, když se oceány oteplují, okyselují a život v nich skomírá?

Nehrozí více konfliktů a nestability, když změna klimatu donutí miliony lidí opustit svoje domovy?

Je tvoje město připravené na vedra, záplavy či nedostatky vody?

Potřebné technologie máme k dispozici, proč váháme s jejich zavedením?

Když rodiny přijdou kvůli povodním či suchu o domovy a práci, jak se mohou vymanit z chudoby?

Pod každým odklápěcím polem najdeš náповědu.

Jak mohou státní ekonomiky růst, když jim extrémní počasí ničí sklizeň, průmysl a infrastrukturu?

Omezíme plytvání potravinami a plastovými obaly, když víme, že výroba i likvidace zatěžuje klima?

Když ubývá čisté vody kvůli suchu a znečištění, jak zajistíme bezpečnou vodu pro všechny?

načti to

OSN.cz

ZMĚNA KLIMATU PROBÍHÁ I V ČESKU

Copak to nevíš?

Území ČR se otepluje rychleji než zbytek světa. Změnou klimatu je sice méně ohrožené, ale současně více **zranitelné** (sucho, extrémní počasí aj.).

Zeměpisná poloha ČR nás chrání před zatopením mořem, avšak **důsledky nás stejně neminou**: sucha, přívalové deště, výpadky zásobování, pomoc klimatickým migrantům aj.

Změna klimatu doléhá v ČR skoro na všechna hospodářská odvětví i jednotlivé lidi. Proto jsou nezbytné změny hlavně v energetice, průmyslu, zemědělství, ale i v našem myšlení a domácnostech.

V ČR existuje **široká společenská shoda** na tom, že **klima chceme chránit** a že je nutné zvyšovat naši odolnost vůči výjimečným událostem.

Nemusíme se uskrňovat, musíme se zbavit **závislosti na fosilních palivech**. Naše budoucnost pak může být pestřejší, bohatší a zdravější.

Česko dostane z Evropské unie více než jeden **bilion** korun na klimatická opatření. Je důležité ho využít skutečně moudře.

Musíme se **s rozvahou připravit** na očekávaná rizika, **adaptovat** svoje aktivity i životní styl a **dekarbonizovat** vše, co je v našich silách.

DOBRÁ PRAXE:

Ústav výzkumu globální změny Akademie věd České republiky – CzechGlobe je veřejná výzkumná instituce zabývající se příčinami a dopady globální změny, resp. klimatické změny. Provádí základní výzkum a pomáhá také nejnovější vědecké výsledky co nejrychleji předvádět do praxe.

ZMĚNA KLIMATU PROBÍHÁ I V ČESKU

Co s tím?

3 superdůležité úkoly pro všechny země světa

1. Co nejrychleji **dekarbonizovat** energetiku, průmysl, dopravu a všechno ostatní, co můžeme.
2. **Adaptovat** se na úrovni domácností, obcí, měst a států na **důsledky** probíhajících změn klimatu.
3. **Zbavit** nás závislosti na **fosilních palivech** a přitom nedopustit ohrožení civilizace.

Jaké 3 věci máme udělat nejdříve a proč? Vyber.

- Změnit nastavení lidí, pravidla hry, legislativu.
- Mit fungční a srozumitelný plán na dekarbonizaci a adaptaci ČR.
- Připravit krajinu, obce, domácnosti na možné mimořádné události.
- Zmírnit sociální dopady.
- Transparentně a účelně využít 1 bilion Kč určený na dekarbonizaci.
- Investovat do technologií.
- Nepokračovat v projektech, které škodí klimatu či zvyšují naši zranitelnost.

● Odstavit populisty. Politici napříč politickým spektrem by si měli konkurovat v řešení, ne výmluvách a obstrukcích.

načti to

Klimatická změna

KLAMY A REKLAMY

Jak komunikovat o změně klimatu?

PRAVDA NEBO FÁMA?

Jsmo pod vlivem médií. Získat obraz reality z médií je náročné a vyžaduje kombinovat zdroje a uplatnit kritický přístup.

Elektromobily jsou finančně neúnosné a lidé si je proto nekupují.

Opatření na ochranu klimatu nemají vysokou podporu veřejnosti nebo politiků.

Jak vnímat mediální zprávy a jak téma komunikovat se svými blízkými?

Země se neotepluje. Naopak ochlazuje a míříme do nové doby ledové.

Otoč a odhal fámy.

ČR má vysoké emise, takže jejich snižování dává smysl.

Umíme rozlišit fakta, greenwashing, manipulaci a dezinformace o klimatické změně?

Sucha, záplavy nebo požáry nejsou způsobeny klimatickou změnou. Děly se vždycky.

Klimatická změna nám moc neškodí, může přinést i výhody.

Oteplování vede k válečným konfliktům a způsobuje migraci.

Obnovitelné zdroje nestačí. Neobjdeme se bez ropy, plynu a uhlí.

Vědci se neshodují ohledně příčin nebo dopadů změny klimatu.

Klimatická změna není způsobena lidmi.

KLAMY a REKLAMY

Jak poznat dezinformace?

1 Zkontroluj zdroj
Kdo informaci zveřejnil? Je to důvěryhodné médium, odborník, nebo anonymní blog či neznámý web? Pozor na stránky bez autora, kontaktu a ověření.

2 Hledej potvrzení jinde
Uváděj stejnou zprávu i další zdroje nebo odborné instituce? Pokud ne, buď ve střehu. Pomohou weby jako Demagog.cz nebo Manipulatori.cz.

3 Pozor na silné emoce a šokující obsah
Dezinformace útočí na emoce – snaží se nás vyděsit nebo rozčítit. Pokud tě příspěvek šokuje, zastav se, přemýšlej a ověř si ho dřív, než ho pošleš dál.

Jak komunikovat o změně klimatu?

Mluv s respektem, ne s despektem
I když s někým nesouhlasíš, nesnaž se ho hned přesvědčit nebo "nachytat". Ptej se, naslouchej a hledej společné hodnoty, např. zdraví, bezpečí aj.

Použij srozumitelná fakta a konkrétní příklady
Místo velkých čísel a složitě vědy mluv jednoduše – ukaž, jak klimatické změny ovlivňují každodenní život (sucha, extrémní počasí, dražší potraviny).

Nabízej řešení a naději
Lidé se snadno uzavřou, když slyší jen katastrofy. Mluv o tom, co může každý z nás udělat, a ukaž, že změna je možná – ve společnosti i v technologiích.

DOBŘÁ PRAXE:

Evidence.ninja používá specializovaný AI model trénovaný na rozpoznávání klamů v klimatické debatě. Analýzy tvzení o klimatu, identifikuje mýty a poskytuje fact-checking s použitím spolehlivých zdrojů. Projekt vede Asociace pro mezinárodní otázky a Discourselab.ai z Velké Británie.

Atlas klimatických mýtů

KLAMY A REKLAMY

NÁHLED S ODKLOPENÝMI KRYTKAMI

Jak komunikovat o změně klimatu?

PRAVDA NEBO FÁMA?

Jsmo pod vlivem médií. Získat obraz reality z médií je náročné a vyžaduje kombinovat zdroje a uplatnit kritický přístup.

Fáma
Ověř si to!

Jak vnímat mediální zprávy a jak téma komunikovat se svými blízkými?

Fáma
Ověř si to!

Fáma
Ověř si to!

Otoč a odhal fámy.

Pravda
Ověř si to!

Umíme rozlišit fakta, greenwashing, manipulaci a dezinformace o klimatické změně?

Fáma
Ověř si to!

Fáma
Ověř si to!

Pravda
Ověř si to!

Fáma
Ověř si to!

Fáma
Ověř si to!

Fáma
Ověř si to!

MYTY A REKLAMY

Jak poznat dezinformace?

1 Zkontroluj zdroj
Kdo informaci zveřejní? Je to důvěryhodné médium, odborník, nebo anonymní blog či neznámý web? Pozor na stránky bez autora, kontaktu a ověření.

2 Hledej potvrzení jinde
Uváděj stejnou zprávu i další zdroje nebo odborné instituce? Pokud ne, buď ve střehu. Pomohou weby jako Demagog.cz nebo Manipulatori.cz.

3 Pozor na silné emoce a šokující obsah
Dezinformace útočí na emoce – snaží se nás vyděsit nebo rozčítit. Pokud tě příspěvek šokuje, zastav se, přemýšlej a ověř si ho dřív, než ho pošleš dál.

Jak komunikovat o změně klimatu?

Mluv s respektem, ne s despektem
I když s někým nesouhlasíš, nesnaž se ho hned přesvědčit nebo "nachytat". Ptej se, naslouchej a hledej společné hodnoty, např. zdraví, bezpečí aj.

Použij srozumitelná fakta a konkrétní příklady
Místo velkých čísel a složité vědy mluv jednoduše – ukaž, jak klimatické změny ovlivňují každodenní život (sucha, extrémní počasí, dražší potraviny).

Nabízej řešení a naději
Lidé se snadno uzavírou, když slyší jen katastrofy. Mluv o tom, co může každý z nás udělat, a ukaž, že změna je možná – ve společnosti i v technologiích.

DOBŘÁ PRAXE:

Evidence.ninja používá specializovaný AI model trénovaný na rozpoznávání klamů v klimatické debatě. Analyzuje tvzení o klimatu, identifikuje mýty a poskytuje fact-checking s použitím spolehlivých zdrojů. Projekt vede Asociace pro mezinárodní otázky a Discourselab.ai z Velké Británie.

Atlas klimatických mýtů

KLIMATICKÁ ABECEDA

a **Abychom udrželi obyvatelný svět. Apatie je toxická.**

b **bez uhlí a ropy
bez emisí**

c **Cool climate; CO₂ a CH₄, cirkulární ekonomika**

č **Česko se mění.
čtyřista ppm CO₂**

**ZASTAV SE
A DOMYSLI
DALŠÍ...**

d **Dekarbonizujme vše, co jde!**

e **Emise hledej za vším.
Ekologické je i ekonomické.
Elektromobilem dojedeš dál.**

f **Grónsko taje.
fakta místo názorů**

g **Hledej spojení.
hrozné vedro**

h **chytrý dům, chytrá síť
chladivá zeleň**

i **IPCC – důvěřujme vědě!**

j **Jaký máš plán?
Je to i na tobě!**

k **Kdo na tom vydělá? Kdo na to doplatí?
Každý může pomoci!**

l **lepší technologie
levná elektrina
Litost nestačí.**

KLIMATICKÁ ABECEDA

m **Mluv o tom s lidmi.
Máme vše, co k řešení potřebujeme.**

n **Oprav to.
Ověř si to!
Opusť staré (zlo)zvyky.**

o **Nejde to odkládat!
Nevo! dinosaur!**

Pokud **promeškáme, planeta
projde přestavbou.**

q **Quo vadis, človče?**

r **Rozhodně se připrav!**

s **Společně to dáme!
svět pro všechny**

t **transformace energetiky
Tříděním odpadů se to nevyřeší.**

u **už žádné zbytečnosti
Udělej si plán.**

v **Využijme vítr.
více zeleně, méně betonu**

x **Xicht na billboardu nestačí!**

y **Yes víc kytek, méně zvířat.**

z **Znovu to použij.
Znečišťovatel platí.
Zvládneš to pochopit i vyřešit.**

ž **živá planeta**

načti to

**Fakta
o klimatu**

JAKOU CHCEME BUDOUCNOST?

Stojíme na křižovatce,
kde nemůžeme dlouho váhat a musíme se
rozhodnout jak dál. Jaká budoucnost nás čeká
záleží na tom, jaká opatření podnikneme
už dnes!

Nižší (nulové) emise
udržitelnost, ne pouze
ekonomický růst

Sniží se nerovnosti mezi
státy i lidmi.

obnovitelné zdroje
energie

dosažení rozvojových
cílů OSN

Ekosystémy se
zregenerují.

Klesne surovinnová
i energetická náročnost.
Zranitelnost a polarizace
společnosti se sníží.

Vyšší emise
kolaps některých ekosystémů

vysychání krajiny,
nedostatek pitné vody
vlny veder a povětrnostní
extrémy

Mnohé organismy se
nezvládnou přizpůsobit.

fosilní zdroje energie

Zranitelnost a polarizace
společnosti se zvýší.

sociální konflikty, ekonomické
krize a další průvihy
zatopení částí pevniny mořem

**Změníme se
a naučíme se se
Zemí zacházet
lépe?**

DOBŘÁ PRAXE:

Carbon Brief je britský webový portál, který informuje o nejnovějším vývoji v oblasti věd o klimatu, klimatické a energetické politiky. Vytváří přehledné články a infografiky, které pomáhají lépe porozumět změně klimatu, a to jak z hlediska vědy, tak z hlediska politické reakce.

JAKOU CHCEME BUDOUCNOST

Vyber si cestu, po které chceš jít.
Co tě na ní čeká? Jaký bude svět na jejím konci?
Napadá tě vlastní scénář?

bezemisní zdroje a zachytávání
uhlíku = transformace průmyslu
a dalších odvětví

emise do roku 2100 dále
rostou, globální teplota
vyšší o 2-3,7 °C

Co udělat s příčinou
klimatické krize:
emisemi CO₂?

emise do roku 2100 jsou
na "čisté nule", globální
teplota pod 2 °C

fosilní paliva = prohloubení
environmentálních
a sociálních problémů

Co změnit? Do
jakých oblastí
investovat?

ekonomická a ekologická
udržitelnost, cirkulární
ekonomika, investice
do vzdělání

materiálové a energeticky
náročná výroba, investice
do technologií a obrany

Jak řešit narůstající
nerovnosti a napětí
mezi lidmi i státy?

populace se stabilizuje,
naplňujeme SDG's

populační růst,
ignorance SDG's

Jak reagovat na
změnu klimatu,
jak zvládnout
její důsledky?

Klimatická krize
se neprohlubuje,
adaptujeme se
a zmírňujeme
její dopady

prohlubování klimatické
krize = migrace lidí
i dalších organismů

Jakých pravidel
bychom se měli
držet?

nerovnosti,
polarizace, konflikty

Jakých pravidel
bychom se měli
držet?

spolupráce,
solidarita,
demokracie

načti to

**Carbon
brief**

JAK TO SPOLU SOUVISÍ?

Změna klimatu má své **konkrétní příčiny, projevy a dopady** na naše životy, ale i dostupná řešení.

DOBŘÁ PRAXE:

EU se zavázala dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050 a do roku 2030 snížit emise skleníkových plynů nejméně o 55 % oproti roku 1990. EU také zavádí strategii přizpůsobení se změně klimatu, která má pomoci budovat odolnost vůči jejím dopadům.

JAK TO SPOLU SOUVISÍ?

Spoj provazem:

- tání ledovců
- velkoprodukční zemědělství
- zánik mořských ekosystémů
- sucho a záplavy
- nové tváře v politice
- zdravotní zátěž
- degradace půdy
- úbytek neporušené přírody
- bezemisní hromadná doprava
- auta se spalovacím motorem
- předcházení vzniku odpadů
- rozmanitá příroda
- málo vody pro pití i technologie
- častější požáry
- vlny veder
- velké nepropustné plochy
- obnovitelné zdroje energie
- kúrovková kalamita
- neúroda
- rozšíření škůdců
- plýtvání energií a materiály
- uhelné elektrárny
- okyselování oceánů
- zelená infrastruktura
- škody na majetku
- ekonomické ztráty
- chřadnutí lesů
- lesy a pole
- vliv fosilní lobby
- tepelná čerpadla
- zdražování
- spalování odpadů

načti to

Změna klimatu
Evropská komise

JAK TO SPOLU SOUVISÍ.

Změna klimatu má své **konkrétní příčiny, projevy a dopady** na naše životy, ale i dostupná **řešení**.

Ověř si, zda rozumíš souvislostem.

PROBLÉM:

atmosféra a povrch Země se ohřívá = rychlá změna klimatu na celé Zemi

Spalování fosilních paliv uvolňuje nadbytečný CO₂, a tím zesiluje skleníkový efekt atmosféry.

Atmosféra a povrch Země se ohřívá, led na mořích a na pevnině taje, oceány se okyselují, rychlé změny přírody, klima i počasí je více extrémní.

Zaplavená souš, časté záplavy, sucha i požáry, nedostatek potravin, vody aj. věci = zdražování, napětí mezi lidmi i státy, vymírání a migrace organismů, zdravotní zátěž, ekonomické ztráty.

Tipni si, než odklopíš krytku.

Bezemisní technologie místo spalovacích procesů, adaptace na novou situaci a rychlé změny, příprava na mimořádné situace, zadržování vody, obnova přírody a rozmanité krajiny, cirkulární ekonomika.

DOBŘÁ PRAXE:

EU se zavázala dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050 a do roku 2030 snížit emise skleníkových plynů nejméně o 55 % oproti roku 1990. EU také zavádí strategie i přízpůsobení se změně klimatu, která má pomoci budovat odolnost vůči jejím dopadům.

JAK TO SPOLU SOUVISÍ?

Spoj provazem:

PŘÍČINU problému

PROJEVY problému

DŮSLEDKY problému

ŘEŠENÍ problému

tání ledovců

velkoprodukční zemědělství

zánik mořských ekosystémů

sucho a záplavy

nové tváře v politice

zdravotní zátěž

degradace půdy

rozmanitá příroda

úbytek neporušené přírody

bezemisní hromadná doprava

auta se spalovacím motorem

předcházení vzniku odpadů

málo vody pro pití i technologie

častější požáry

vlny veder

velké nepropustné plochy

obnovitelné zdroje energie

kúrovková kalamita

neúroda

rozšíření škůdců

přítvákní energií a materiálů

uhelné elektrárny

okyselování oceánů

zelená infrastruktura

škody na majetku

vliv fosilní lobby

ekonomické ztráty

chřadnutí lesů

lesy a pole

tepelná čerpadla

zdražování

spalování odpadů

načti to

Změna klimatu
Evropská komise

CO MUSÍME CHCEME ZMĚNIT SPOLEČNĚ?

Zachovat kvalitu života pro co nejvíce lidí lze pouze s pomocí rychlých a důkladných systémových změn. Potřebné technologie i finance máme k dispozici. Nejtěžší je však změnit naše myšlení a opustit zažitě zvyklosti. Je to mnohem výhodnější, než se změnám bránit a pak platit za následky.

Velký český paradox: 80 % z nás si přeje skoro přesně to, co obsahuje Zelená dohoda pro Evropu. Nevěříte? A četli jste ji vůbec?

EU řeší změnu klimatu na základě odborných analýz a prognóz. Na schvalování klimatických opatření EU se podílí i Česká republika.

Víme, co si myslí o změně klimatu Češi:

Chtějí konec energie z uhlí

Chtějí čistší technologie pro přírodu i lidi.

Chtějí zvýšit odolnost české krajiny

Požadují, aby naši politici lépe vysvětlili, jaké kroky v ochraně klimatu plánují.

Vědí, že sucho a povodně jsou vážná hrozba

Zjisti, k jaké názorové skupině patříš ty!

DOBŘÁ PRAXE:

Evropská agentura pro životní prostředí (EEA) poskytuje informace o stavu životního prostředí v Evropě. Shromažďuje a ověřuje data, analyzuje trendy a vytváří podklady pro politiku EU v oblasti životního prostředí a klimatu.

CO MUSÍME CHCEME ZMĚNIT SPOLEČNĚ?

Co přesně podporuje Zelená dohoda pro Evropu?
Otestuj svoje znalosti!

1 zpopltnění emisí v hlavních oblastech jejich produkce

2 ochranu vzácné přírody v EU

3 modernizaci českého průmyslu

4 ukončení poskytování dotací na fosilní paliva

5 zákaz kouření na veřejných prostranstvích

6 dosažení klimatické neutrality do roku 2060

ANO
ČI
NE?

8 odolnost a pestrost české krajiny

7 rozvoj obnovitelných zdrojů energie

9 spravedlivou transformaci

10 zahrnutí dopadů na životní prostředí a zdraví do ceny dopravy

11 omezování základních lidských práv a svobod z ekologických důvodů

13 udržitelné zemědělství

ověř si své tipy

12 vyvlastnění soukromého majetku

15 snížení plynutí energií a materiálů s pomocí cirkulární ekonomiky

14 zdravější životní prostředí

Viš, jaké jsou klimatické závazky České republiky?

načti to

Evropská agentura pro životní prostředí

CO MUSÍME CHCEME ZMĚNIT

SPOLEČNĚ?

NÁHLED S ODKLOPENÝMI KRYTKAMI

Zachovat kvalitu života pro co nejvíce lidí lze pouze s pomocí rychlých a důkladných systémových změn. Potřebné technologie i finance máme k dispozici. Nejtěžší je však změnit naše myšlení a opustit zažitě zvyklosti. Je to mnohem výhodnější, než se změnám bránit a pak platit za následky.

Velký český paradox: 80 % z nás si přeje skoro přesně to, co obsahuje Zelená dohoda pro Evropu. Nevěříte? A četli jste ji vůbec?

EU řeší změnu klimatu na základě odborných analýz a prognóz. Na schvalování klimatických opatření EU se podílí i Česká republika.

Víme, co si myslí o změně klimatu Češi:

Chtějí konec energie z uhlí

Chtějí čistší technologie pro přírodu i lidi.

Chtějí zvýšit odolnost české krajiny

Požadují, aby naši politici lépe vysvětlili, jaké kroky v ochraně klimatu plánují.

Vědí, že sucho a povodně jsou vážná hrozba

Zjisti, k jaké názorové skupině patříš ty!

DOBŘÁ PRAXE:

Evropská agentura pro životní prostředí (EEA) poskytuje informace o stavu životního prostředí v Evropě. Shromažďuje a ověřuje data, analyzuje trendy a vytváří podklady pro politiku EU v oblasti životního prostředí a klimatu.

MUSÍME CHCEME ZMĚNIT

SPOLEČNĚ?

Co přesně podporuje Zelená dohoda pro Evropu?
Otestuj svoje znalosti!

1 zpoplatnění emisí v hlavních oblastech jejich produkce

2 ochranu vzácné přírody v EU

3 modernizaci českého průmyslu

4 ukončení emisí v hlavních oblastech jejich produkce

5 zákaz kouření na veřejných prostranstvích

6 dosažení klimatické neutrality do roku 2060

7 rozvoj obnovitelných zdrojů energie

ANO
ČI
NE?

8 odolnost a pestrost české krajiny

9 spravedlivou transformaci

10 zahrnutí dopadů na životní prostředí a zdraví do ceny dopravy

11 omezování základních lidských práv a svobod z ekologických důvodů

13 udržitelné zemědělství

Podporuje:
1, 3, 4, 7, 8, 9,
10, 13, 14, 15
Nepodporuje:
2, 5, 6, 11, 12

12 zdravější životní prostředí

15 snížení plynutí energií a materiálů s pomocí cirkulární ekonomiky

Viš, jaké jsou klimatické závazky České republiky?

načti to

Evropská agentura
pro životní prostředí

O CO JIM JDE

Politici si řeší předvolební kampaň a prezentují se v médiích. Stačí chodit k volbám a sledovat média?

Bud' ve střehu – snaž se rozpoznat skutečné zájmy politiků a cíle jejich kampaní.

Klimatická opatření jsou moc drahá. Ekonomika má přednost.

Nejprve potřebujeme další dálnice a obchodní centra.

Trápí nás vysoké ceny energií, ale nedá se s tím bohužel nic dělat.

Z Bruselu nám chtějí zakázat auta, topení i říčky!

Ještě nejsme připraveni, teď není vhodná doba věci měnit.

Všechno zlevníme a zařídíme. Nemusíte mít obavy.

Když přestaneme spalovat uhlí, zchudneme a nic tím nezlepšíme.

Klimatická změna je problém budoucích generací a přímořských států.

O CO JIM JDE

Co bys odpověděl/a politikům na předchozím panelu? Vyber výrok a vyfoť se s transparentem!

Nevládání neziskové organizace mají také své kampaně. Pomáhají nám zapojit se a zesilují náš vliv.

DOBŘÁ PRAXE:

Týden pro klima je celostátní série akcí o klimatické změně pro veřejnost. Cílem je podpořit diskusi o souvislostech a o tom, kde hledat společná řešení. Organizátoři také nabízejí **praktické tipy**, co může pro klima dělat každý.

načti to

Klimatická koalice

KLIMA SE MĚNÍ!

A CO NAŠE ŠKOLA?

Budovy ve školství, zdravotnictví apod. se na spotřebě energie podílí zhruba z 22 %. Klimatická opatření mohou zlepšit kvalitu vnitřního prostředí školy a přinést i výrazné úspory provozních nákladů. Především ale snižují uhlíkovou stopu školy a naši zranitelnost vůči důsledkům změny klimatu.

materáské školy	základní školy	střední školy	ostatní školy
5374 škol 369 205 dětí	4261 škol 1007 778 žáků	1294 škol 463 200 žáků	228 škol 328 976 žáků

Co je vůbec v našich silách měnit?

- Jak se změni obsah učiva?
- Co má vliv na velikost uhlíkové stopy školy?
- Jak se změni způsob výuky?
- Jaká opatření je možné ve škole realizovat?
- Jak je škola vytápěna?
- Jaký vliv má výstavba a jaký vliv má provoz budovy?
- Kam pro inspiraci z jiných českých škol?
- Jaká je uhlíková stopa naší školy v porovnání s ostatními?
- Jak se učít o změně klimatu a jejich řešení?
- Co můžeme opravit či předělat sami?
- Kde najdeme další pomoc a spolehlivé informace?
- Co můžeme změnit ve školní jídelně?
- Jak škola získává teplotu užitkovou vodu?
- Jaké možnosti skýtá školní zahrada?
- Z jakých zdrojů čerpá naše škola teplo a elektřinu?
- Jak hospodáři s teplem a teplotou školní kuchyně?

DOBŘÁ PRAXE:

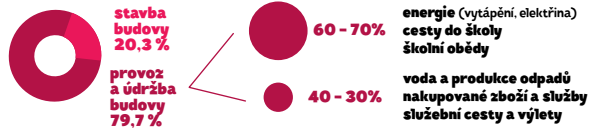
Škola, která chrání klima – průvodce dekarbonizačními opatřeními pro školy. Publikace nabízí několik směrů, kterými se škola může vydat za snížením uhlíkové stopy, a jak toto téma zařadit do výuky.

KLIMA SE MĚNÍ!

A CO NAŠE ŠKOLA?

Co tvoří uhlíkovou stopu budovy?

Životní cyklus budovy:

Vyber 3 věci, které by pomohly hned

- Vyměnit zastaralá svítidla či radiátory?
- Do školy pěšky, na kole nebo veřejnou dopravou?
- Zbytečně vytápěný sklad?
- Více zeleninových jídel ve školní jídelně?
- Na školní výlet vlakem?
- Zateplit budovu, izolovat půdu i sklep?
- Instrukce srozumitelné všem uživatelům budovy?
- Rozhodování o provozu školy ve školním parlamentu?
- Nákupy produktů či služeb s nízkou uhlíkovou stopou?
- Zajistit vhodnou regulaci světla a tepla v prostoru a čase?
- Předcházet vzniku odpadů?
- Ukončit plynutí energií, jídlem a vodou?
- Zachycování a vsakování dešťové vody?
- Zbytečně zapnuté spotřebiče a světla?
- Školní žákovská opravárna či bazar?
- Nárazové větrání?
- Lepší systém osvětlení?
- Prázdné ledničky a neodmražené mrazáky?

načti to

Škola, která chrání klima

KLIMA a EMOCE

Emoce nejsou dobré ani špatné. Jsou signálem, že se v našem životě něco děje. Místo toho, abychom je potlačovali nebo od nich utíkali (např. k sociálním sítím, alkoholu nebo prejdání), je důležité všimát si, jak ovlivňují naše chování k sobě i k druhým. Naučme se s nimi pracovat, ne je ignorovat.

Co říct, jak podpořit někoho v téhle chvíli?

Rozumím ti. Když se nad tím zamyslim, je mi z toho hrozně smutno.

Které emoce prožíváš v podobných situacích?

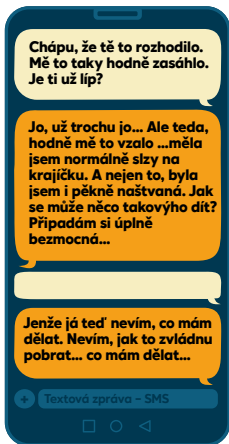
Tyhle věci jsou hrozně náročné. Já obvykle prožívám ...

Co myslíš, že ti pomůže cítit se lépe?

Šla jsem to rozhodit do parku. Ale nechtěla jsem na to být sama, tak jsem zavolala kámošku a večer jsme se sešly. Pak jsem hledala, jak můžu sama pomoci. Podepsala jsem petici, našla sbírku a možnost dobrovolničení, napsala dopis poslanci...

Pohyb i sdílení pomáhají. Taky je super, že ses zapojila aktivně do řešení. Ten pocit je pak úplně jiný, že? Ty odkazy mi prosím pošil, rád se taky zapojím!

Chápu, že tě to rozhodilo. Mě to taky hodně zasáhlo. Je ti už líp?

Jo, už trochu jo... Ale teda, hodně mě to vzalo ...měla jsem normálně slzy na krajíčku. A nejen to, byla jsem i pěkně naštvaná. Jak se může něco takového dít? Případám si úplně bezmocná...

Jenže já teď nevím, co mám dělat. Nevím, jak to zvládnú pobrat... co mám dělat...

Textová zpráva - SMS

Na každého může dopadat tíha klimatické změny různě. Je přirozené prožívat smutek, když vymírají druhy rostlin a živočichů, můžeme být i naštvaní na lidi, kteří se k přírodě chovají bezohledně, nebo na politiky, kteří brání směřování k udržitelnosti. Můžeme mít strach z toho co bude, a jak bude vypadat naše budoucnost.

DOBŘÁ PRAXE:

Webová platforma Pečuji o sebe Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci se zabývá metodickou podporou wellbeingu, duševní hygieny a rozvoje kreativity na školách.

Financováno Evropskou unií

NÁRODNÍ PŮLIČNÍ PLÁN OBNOVY

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Tento projekt je financován Evropskou unií v rámci Národního plánu obnovy.

KLIMA a

EMOCE

Zatoč kolem a vylosuj si emoci, kterou má tvůj nejlepší kamarád/ka. Jak to na něm/ni poznat a jak mu/ji pomoci?

SMUTEK

Co dělat, když... ...přijde těžká emoce?

- Zastav se a dýchej**
Zhluboka nadechnu nosem a pak pusou vydechnu. Co právě cítím? Jak to poznám na těle?
- Pojmenuj emoci**
Teď cítím Kde a kdy se mi to už někdy stalo?
- Nehodnot' – emoce není špatná.**
Co mi tahle emoce chce říct? Co mi chybí nebo na čem mi záleží?
- Rozhodni se, co uděláš.**
Pomůže mi o tom mluvit? Psát? Nakreslit to? Potřebuju být chvíli o samotě?
- Řekni si o podporu.**
Co mi obvykle pomáhá? Kdo mi může pomoci?

načti to

Pečuji o sebe

Auťori: PhDr. Roman Andres, Ing. Martin Kříž
Ilustrace, vizuální styl: PhDr. Magda Andresová

JAK SI TEĎ ZAŘÍDIT ŽIVOT?

Už nemůžeme žít stejně, jako naši předkové. Čím dříve a důsledněji budeme společně změnu klimatu řešit, tím spíše se s jejími důsledky dokážeme vyrovnat.

3 superdůležité úkoly pro každého z nás

- 1 Vytvořit si osobní strategii pro život v probíhající klimatické změně.
- 2 Přizpůsobit hlavní oblasti svého života (bydlení, potravu, zaměstnání, dopravu aj.) a zajistit bezpečí a kvalitu života pro sebe a své blízké.
- 3 Podporit systémové změny, aby to samé mohli udělat i všichni ostatní, především instituce v oblasti infrastruktury, průmyslu, dopravy, zemědělství aj.

Jaké pro sebe vidíš nové příležitosti?

DOBRÁ PRAXE:

Buildings and their operation cause 37% of global CO2 emissions and consume vast amounts of energy, water and materials. Rethink Architecture is collaborating with industry to create architecture that is friendly to people and the planet.

JAK SI TEĎ ZAŘÍDIT ŽIVOT?

Bydlet "stejně jako moje babička" může být v novém světě nepohodlné, drahé i riskantní. Jak si zařídiš svoje budoucí bydlení?

Rethink
Architecture

A jaké bude tvoje zaměstnání?

Jak se budeš dopravovat?

Jaká bude tvoje dovolená?

Jaký bude tvůj jídelníček...?